

Jaarverslag leer- en kwalificatieplicht schooljaar 2024-2025

Met dit jaarverslag informeren wij u over het onderwerp leer- en kwalificatieplicht binnen onze gemeente, over het schooljaar 2024-2025. Het is een wettelijke verplichting de raad hierover jaarlijks te informeren conform de Leerplichtwet, artikel 25. Per onderwerp geven we een korte algemene toelichting in de blauw gearceerde vlakken. Vervolgens beschrijven we de lokale situatie en/of geven we cijfers over schooljaar 2024-2025, waar mogelijk afgezet tegen voorgaande schooljaren. Het format van het verslag kreeg een update, zodat dit beter aansluit op de actualiteit. Hierdoor zijn ook wat termen veranderd en toegevoegd, waardoor niet op alle punten een vergelijking gemaakt kan worden met voorgaande schooljaren. Nieuw in dit verslag zijn onder andere cijfers over absoluut verzuim, langdurig relatief verzuim en verschillende soorten vrijstellingen.

1. Leerplicht, kwalificatieplicht, leerplichtambtenaar

Leerplicht

Kinderen van 5 tot en met 16 jaar zijn leerplichtig. De leerplicht geldt voor alle kinderen die in Nederland wonen. De leerplicht begint op de 1e dag van de nieuwe maand nadat het kind 5 jaar is geworden. De leerplicht geldt tot aan het eind van het schooljaar waarin de jongere 16 jaar wordt.

Kwalificatieplicht

Jongeren van 16 tot 18 die géén startkwalificatie hebben, vallen onder de kwalificatieplicht. De kwalificatieplicht duurt tot de dag dat een jongere een startkwalificatie heeft behaald, of tot de dag dat de jongere 18 jaar wordt. De kwalificatieplicht geldt niet als een leerling een diploma/getuigschrift van een praktijkschool heeft, of wanneer de jongere speciaal onderwijs heeft gevolgd met profiel arbeid of dagbesteding.

Startkwalificatie

Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger.

Leerplichtambtenaar

De leerplichtambtenaar van de woongemeente houdt toezicht op leerplicht en kwalificatieplicht.

Midden-Delfland heeft één leerplichtambtenaar. De leerplichtambtenaar voert alle wettelijke taken uit op het gebied van leerplicht en kwalificatieplicht. Zij heeft zowel een adviserende, begeleidende en preventieve rol als ook een handhavende rol. Naast de taken van leerplichtambtenaar, voert zij uitvoerende taken uit op het gebied van leerlingenvervoer. In Midden-Delfland is hiervoor 0,66 fte beschikbaar; dit is voor de taken van leerplichtambtenaar en uitvoering leerlingenvervoer bij elkaar.

De leerplichtambtenaar levert maatwerk; iedere situatie is uniek. Het aantal en soort interventies verschilt per leerling. Zij gebruikt de landelijke Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS, zie ook toelichting verderop in dit verslag). De leerplichtambtenaar werkt veel samen, zowel binnen de gemeente als extern. Er is een nauwe samenwerking met het gemeentelijk Maatschappelijk Team en waar nodig uiteraard ook met andere teams. Ook met de scholen zijn de lijnen kort. Voor het basis-onderwijs heeft de leerplichtambtenaar vooral te maken met Midden-Delflandse scholen. Voor het voortgezet onderwijs gaat het vooral om scholen buiten de gemeente. Voor speciaal onderwijs gaan leerlingen buiten onze gemeente naar school. De contacten met de scholen en leerplichtambtenaar zijn goed. Verder heeft de leerplichtambtenaar te maken met verschillende samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs, zowel voor basisonderwijs als voortgezet onderwijs.

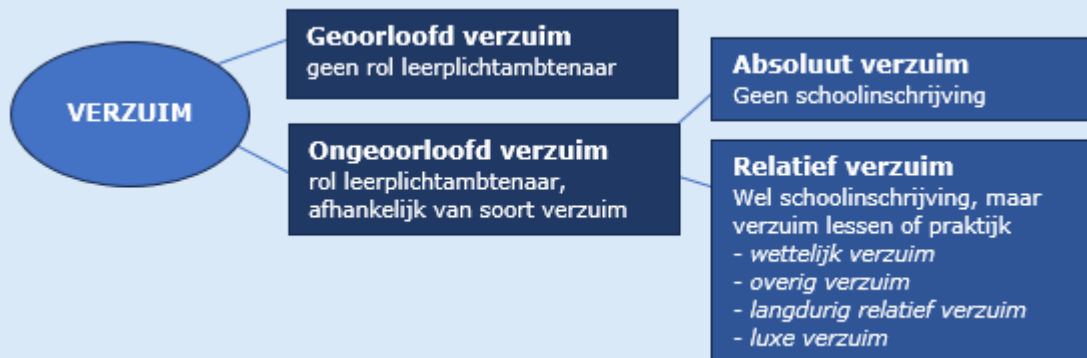
Aantal leerplichtige en kwalificatieplichtige jongeren

In Midden-Delfland waren in het schooljaar 2024-2025:

- 2939 jongeren tussen de 5 en de 18 jaar
- 2490 leerplichtige jongeren en 430 kwalificatieplichtige jongeren
- In totaal 2920 jongeren die leerplichtig of kwalificatieplichtig waren.

2. Verzuim

Als een leerplichtige of kwalificatieplichtige leerling niet naar school gaat, heet dit "verzuim". Het schema hieronder geeft kort de terminologie weer; verdere uitleg van de termen volgt daarna.

Geoorloofd verzuim

Geoorloofd verzuim is verzuim met een geldige reden. Het gaat dan bijvoorbeeld om een kind dat griep heeft, een bezoek aan de huisarts, religieuze feestdagen of een huwelijk. Dit wordt wel bijgehouden door school, maar de school hoeft dit niet door te geven aan de leerplichtambtenaar. De leerplichtambtenaar heeft formeel alleen een rol bij ongeoorloofd verzuim.

Ongeoorloofd verzuim

De leerling is zonder geldige reden afwezig. De school mag óf moet dit melden bij de leerplichtambtenaar, afhankelijk van het soort verzuim. De verzuimmeldingen gaan via het verzuimloket van de Dienst Uitvoering Onderwijs, DUO. De leerplichtambtenaar onderzoekt de situatie en zet vervolgens waar nodig hulp, begeleiding en/of handhaving in. We maken onderscheid tussen verschillende soorten ongeoorloofd verzuim, hieronder vindt u een korte opsomming.

Absoluut verzuim

De leer- of kwalificatieplichtige leerling is niet ingeschreven op een school en ook niet vrijgesteld van inschrijvingsplicht.

Relatief verzuim

De leer- of kwalificatieplichtige leerling is ingeschreven, maar verzuimt lessen of praktijk (zonder geldige reden). Het gaat om de volgende subcategorieën:

- Wettelijk verzuim
De leerling is ongeoorloofd 16 uur of meer afwezig in een periode van 4 weken. School moet dit verplicht melden aan de leerplichtambtenaar.
- Overig verzuim
De leerling verzuimt minder dan de wettelijke termijn maar verzuimt wel regelmatig, slaat lessen of dagdelen over en/of komt regelmatig te laat. Vaak is er sprake van achterliggende problematiek of zijn er zorgen over de leerling. School is niet verplicht dit te melden, maar dit mag wel. Zo kan de leerplichtambtenaar vanuit haar preventieve taak mee denken en/of adviseren.
- Langdurig relatief verzuim
De jongere verzuimt zonder geldige reden aaneengesloten meer dan 4 schoolweken (en heeft geen vrijstelling).
- Luxe verzuim
De jongere gaat (zonder vrijstelling) buiten de schoolvakanties om op vakantie. Scholen zijn verplicht dit te melden via het verzuimregister.

In de tabel hieronder staan de aantallen voor het schooljaar 2024-2025 in Midden-Delfland. Waar mogelijk zijn deze ook afgezet tegenover voorgaande schooljaren (waar cijfers van bekend zijn vanuit vorige jaarverslagen).

Cijfers voor de categorie overig verzuim zijn niet automatisch uit ons systeem te halen en zijn om die reden niet vermeld. Hiervoor zouden extra administratieve handelingen nodig zijn; in verband met de beperkte capaciteit is hier geen mogelijkheid voor.

Soort verzuim	Aantallen per schooljaar				
	2024-2025	2023-2024	2022-2023	2021-2022	2020-2021
Absoluut verzuim					
Absoluut verzuim (peildatum 1-10-2024)	10	onbekend ¹	onbekend	onbekend	onbekend
Relatief verzuim					
Wettelijk verzuim	50	55	34	44	47
Langdurig relatief verzuim	17	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
Luxe verzuim	1	1	0	0	1

Preventieve rol leerplichtambtenaar

Bij dreigende uitval/dreigend ongeoorloofd verzuim kan preventief contact worden opgenomen met de leerplichtambtenaar. De leerplichtambtenaar moedigt bij de scholen ook actief aan om dit waar nodig te doen. Zo kan de leerplichtambtenaar waar nodig meedenken en/of begeleiding inzetten om langer (wettelijk, langdurig) verzuim en/of thuiszitten te helpen voorkomen. Zo kan ook preventief worden gewerkt, in plaats van alleen reactief. Scholen en leerplichtambtenaar hebben hierover al goed contact. Hierbij wordt vooral ook gekeken naar de specifieke situatie. In sommige situaties is het passend om het verzuim onder "overig verzuim" in het systeem te melden, bijvoorbeeld als er wel echt veelvuldig verzuimd wordt, terwijl dit net niet valt onder wettelijk verzuim. Soms heeft de voorkeur laagdrempelig (buiten het systeem om) te overleggen met de leerplichtambtenaar voor advies. Dit kan ook. Als het gaat om veelvuldig ziekmelden, dan kan de school de jeugdarts inschakelen. Het gaat er uiteraard vooral om dat de leerling in beeld is, wanneer dit nodig is. Eventuele interventies of maatregelen zijn erop gericht dat de leerling zo snel mogelijk weer mee kan doen op school. Hierbij waken we er, in het kader van normaliseren, ook weer voor om niet té vroeg in te grijpen of te signaleren. School kan hier (waar nodig/wenselijk in overleg met de leerplichtambtenaar) een goede inschatting van maken, maar uiteraard altijd wel binnen de wettelijke kaders.

Absoluut verzuim en langdurig relatief verzuim

Alle jongeren waarbij absoluut of langdurig relatief verzuim aan de orde is, zijn bij ons in beeld: bij leerplichtambtenaar, betrokken samenwerkingsverband en vaak ook het Maatschappelijk Team en/of (jeugd)hulpverlening. Het kan bijvoorbeeld gaan om jongeren die wachten op een passende plek in het speciaal onderwijs. Er wordt regelmatig overlegd over deze jongeren, en afhankelijk van de situatie bekeken wat er eventueel gedaan kan worden. Er wordt bijvoorbeeld gekeken naar mogelijkheden voor dagbesteding. Ook komt het voor dat het kleinschalig particulier onderwijs dat wij in Midden-Delfland kennen, een oplossing is voor individuele gevallen. Ook kan het (bij absoluut verzuim) na onderzoek van de leerplichtambtenaar, soms gaan om schooladministratie die nog niet

¹ Waar in de tabellen in dit verslag "onbekend" staat, wordt bedoeld dat hier geen cijfers van zijn vanuit vorige jaarverslagen. Dit komt door de actualisatie van het format en/of veranderde terminologie.

helemaal bijgewerkt is. Leerlingen blijken dan later alsnog een schoolinschrijving te hebben. Wij blijven dit, samen met onze samenwerkingspartners, goed monitoren en houden u op de hoogte via de jaarverslagen.

Wettelijk verzuim en luxeverzuim

De aantallen wettelijk verzuim zijn globaal vergelijkbaar met afgelopen jaren, en iets gedaald ten opzichte van schooljaar 2023-2024. Het luxeverzuim blijft over de jaren heen constant laag.

Vrijstellingen

Binnen de leerplichtwet zijn er verschillende gronden om vrijstelling te krijgen. Het kan gaan om:

- vrijstelling voor de verplichting om ingeschreven te staan op een erkende school of
- vrijstelling om de school waar de leerling ingeschreven staat geregeld te bezoeken.

De vrijstelling moet worden aangevraagd bij de leerplichtambtenaar en wordt meestal voor 1 schooljaar afgegeven, zodat dit ieder schooljaar opnieuw overwogen kan worden.

Vrijstelling voor verplichting om ingeschreven te staan op een erkende school

- artikel 5, lid a: het kind of de jongere kan door psychische en/of fysieke klachten niet naar school. De beoordeling gebeurt door een onafhankelijk arts.
- artikel 5, lid b: vrijstelling vanwege richtingsbedenking: er is geen school in de buurt die past bij de manier van leven of geloof van de ouders/verzorgers.
- artikel 5, lid c: het leerplichtige kind/de jongere volgt onderwijs op een buitenlandse school of instelling. Ouders/verzorgers moeten hier een bewijs van aanleveren.
- artikel 5a: de ouders/verzorgers van het kind werken bij kermis of circus en leiden een trekkend bestaan. Soms kan het kind dan een deel van het jaar een vrijstelling van de leerplicht krijgen.
- artikel 15: deze vrijstelling kan alleen worden aangevraagd voor jongeren ouder dan 16, die op een andere wijze voldoende onderwijs volgen, indien bijzondere omstandigheden van toepassing zijn. Bijvoorbeeld jongeren die kunnen gaan werken en intern een bedrijfsopleiding volgen die kan leiden tot een startkwalificatie.

Wel inschrijving op Nederlandse school, maar vrijstelling om die school geregeld te bezoeken

- Artikel 3a + 3b: het gaat om jongeren van tenminste 14 jaar, die niet in staat zijn om volledig dagonderwijs te volgen en de onderwijstijd combineren met een praktijkcomponent, die bestaat uit licht werk. Dit wordt vervangende leerplicht genoemd.
- Artikel 11g: een tijdelijke vrijstelling wegens gewichtige omstandigheden.

In de tabel hieronder staan de aantallen voor het schooljaar 2024-2025. In voorgaande schooljaren was dit niet opgenomen in de jaarverslagen.

Soort vrijstelling	Aantallen schooljaar 2024/2025
Artikel 5, lid a	5
Artikel 5, lid b	7
Artikel 5, lid c	3
Artikel 5a	0
Artikel 15	2
Artikel 3a + 3b	1
Artikel 11g	0

De vrijstellingen op basis van artikel 5, lid b (richtingsbedenking) betreffen enkele gezinnen (meerdere kinderen in hetzelfde gezin). Deze kinderen volgen allemaal thuisonderwijs, en er is regelmatig contact tussen leerplichtambtenaar en deze gezinnen.

MAS, Halt-interventie en proces-verbaal

MAS: Methodische Aanpak Schoolverzuim

De MAS bestaat sinds 2017. Het is een gezamenlijke aanpak die landelijk wordt gebruikt, met concreet stappenplan/routes die kunnen worden ingezet. De MAS is ontwikkeld met ketenpartners (Ingrado, Stichting Halt, OM, Raad voor Kinderbescherming). De nadruk ligt op preventie, vroegtijdig ingrijpen en inzetten ondersteuning/begeleiding waar nodig, samenwerking met ketenpartners en maatwerk: licht waar het kan, en zwaar(der) waar het moet. Doel van de MAS is (langdurige) schooluitval te voorkomen. De leerplichtambtenaar speelt een coördinerende rol binnen de MAS. Sinds de invoering van MAS heeft handhaving een minder prominente rol bij schoolverzuim, maar handhaving wordt wel toegepast waar nodig.

Halt-interventie

Een Halt-interventie kan binnen de MAS worden ingezet door de leerplichtambtenaar in het kader van handhaving. Dit kan ingezet worden bij maximaal 60 uur verzuim. Het wordt ingezet bij jongeren van 12 t/m 17 jaar die veelvuldig verzuimen en waarbij eerdere waarschuwingen/maatregelen onvoldoende effect hadden. Halt heeft de wettelijke taak om strafbaar gedrag onder jongeren aan te pakken, zonder dat de jongere een strafblad krijgt. De jongere krijgt letterlijk een tweede kans. De Halt-interventie heeft een pedagogisch karakter en bestaat uit onder andere gesprekken en leer/werkopdrachten. In deze interventie krijgen jongeren die veelvuldig verzuimen inzicht in oorzaak en gevolgen van hun gedrag en worden zij gemotiveerd weer structureel onderwijs te gaan volgen. Ouders/verzorgers worden nadrukkelijk betrokken bij het traject.

Proces-verbaal

De leerplichtambtenaar kan ook proces-verbaal opmaken tegen de leerling (vanaf 12 jaar) en/of ouders/verzorgers. Dit kan als een leerling lessen blijft missen zonder geldige reden, wanneer een jongere niet ingeschreven staat op een school, of wanneer eerdere waarschuwingen of verwijzingen naar Halt onvoldoende effect hebben gehad, of in sommige gevallen bij luxeverzuim.

In de tabel hieronder staan de aantallen voor het schooljaar 2024-2025 in Midden-Delfland. Waar mogelijk zijn deze ook afgezet tegenover voorgaande schooljaren.

Maatregel	Aantallen				
	2024-2025	2023-2024	2022-2023	2021-2022	2020-2021
Halt-interventie	1	1	2	2	0
Proces-verbaal	2	1	1	1	0

De aantallen Halt-interventies en proces-verbaal zijn constant laag in de afgelopen jaren. In de praktijk merken we dat jongeren die een Halt-interventie krijgen, dit vaak ervaren als een "wake-up call". Dit lijkt met name te zijn omdat het duidelijk een eenmalige kans is, om een strafblad te voorkomen.

Doorstroompunt 18+

Jongeren zijn vanaf 18 jaar niet meer leer- of kwalificatieplichtig. Ook al valt dit buiten de scope van dit verslag, toch leek het ons goed om te benoemen dat jongeren zonder startkwalificatie wel hulp krijgen van het gemeentelijk Doorstroompunt om alsnog een startkwalificatie te behalen. Lukt dit niet, dan wordt gekeken naar andere opties zoals begeleiding naar werk. Dit geldt nu voor jongeren van 18-23 jaar, per 2026 wordt dit van 18-27 jaar. De leerplichtambtenaar werkt ook nauw samen met de gemeentelijke jongerenconsulent van het Doorstroompunt.

Bronnen:

Websites rijksoverheid, Ingrado, Halt, wettekst leerplicht, leerplichtadministratie.